

Gospodarstvo okrajnega zastopa ptujskega.

Kdorkoli se je v ptujskem okraju malo naokoli moral je priti do prepričanja, da so ceste v tem okraju v takem slabem stanju, kakor malokje ali kjer drugod, in vendar so naše okrajne doklade, kakor v okrajih z boljšimi ali celo z izvrstnimi cestami. Pa kaj je temu vzrok? Eden poglobitnih vzrokov naših slabih cest je ta, da se gramož ali šoter v jesenskem času nanje navozi in po njih razvozi. Po zimi mraz zemljo na cestah razmehča in odnavzdigne in gramož v tej prhli zemlji takorekoč odnese; kamenje je težje od prsti, toraj se vanjo pozne. Ko bi se šoter po zimi na ceste vozil, prišlo bi pa tudi mnogo ceneje, ker o zimskem času kmetje oziroma vozniki s svojo živino več časa ne morejo pa v jeseni, ko se morajo različni poljski priredila, nastelja, drva i. t. d. domu spravljati. Marsikateri kmet v jeseni skoraj svojih lastnih voženj ne more kigne vseh opraviti, po zimi pa bi rad zaslužil kakor obolarček, ko mu živina včasih po več mesecev v hladnjem hlevu stoji, brez da bi mu kaj zaslužila. Šoter bi že kmet ravno ne vozil po zimi neprenehoma, vendar bi lahko saj včasih zapregel, kar bi neslo k njemu dobiček, živini pa bi tudi ugajalo, ako bi se odšla tu in tam iz zaduhlega hleva na sveži (frišni) travnik.

Gramož ali šoter naj bi se vozil toraj po zimi na ceste. Odlagal bi se naj na primerno velike kupe, ki se potem spomladi, ko so se ceste že nekoliko odušile in ni več trajnega mraza pričakovati, s saktolnico (šajtergo) razvozili in nato razrahljali. Na ta način bi šoter mnogo več zalegel in bi se toraj pri tem nekaj denarja prihranilo, za katerega bi se pa lahko temveč šotra nakupilo, oziroma navarovalo.

Navarovati se bi pa ne smel šoter naenkrat na dolžino ceste, temuč na posamezne dele, ki bi se šli zaporedoma na vrsto; en del ta mesec, drugi drugi mesec. Ako je cela cesta, od enega konca do drugega, naenkrat pošotrana, tedaj dela to živino, posebno takej, ki je pred večjo težo vprežena, veliko. Če se pa cesta sukcesivno po posameznih delih pošotra, tedaj se živalim veliko trpinčenja prihrani, ker se iste, ko pridejo čez šoter, na gladki cesti odprekoč med vožnjo oddahnejo.

Naše okrajne ceste imajo nenavadno mnogo prelivov (vodotokov, cevi), ki so večinoma z lesom pokriti. Te naprave stanejo veliko denarja in odvajajo skoraj vsako leto enega ali drugega popravila, med tem ko stanejo take naprave ali stavbe iz kamna in kamenja le enkrat sicer nekoliko večje, potem pa je za več let, ja za več desetletij. Poslednje pride mnogo ceneje, ako se stvar prav razsodi in premisli. Prihranilo bi se toraj tudi pri mnogem denarju, ki bi se pa lahko uporabil za popravilo cest, v prvi vrsti. Ptujška gora, Goli vrh, na Golaškem, pri sv. Vrbanu, Okički breg pri sv. Bar-

bari, št. Lovrenc in sicer proti Ptujju kakor tudi narobe. Vzboljšalo bi se lahko tudi mnogo občinskih cest, ko bi se na primer od prihranjenega denarja potrebnim občinam primerne podpore podelile ali vsaj brezobrestno posodile.

Pa saj ni čuda, da je tako, kakor smo v začetku povedali. Gospod profesor Zelenik se kot načelnik okrajnega zastopa za take reči malo zmeni, deloma pa jih ne razume. Prepusti toraj vso skrb odborniku Mihetu Brenčič, ki pa na svoj dobiček ne pozabi, kar se je sodnijsko dokazalo pri zgradbi novega šolskega poslopja za ptujsko okolico. Želeti bi toraj bilo, da bi se te okolščine v kratkem na boljše spremenile, ker takšnih, kakoršne so sedanje razmere, davkoplačilci ptujskega okraja ne bojo več dolgo trpeli. V izgled naj bi si vzeli okraje Slovenska Bistrica, Brežice in Rogatec, v katerih so se iznebili klerikalnega gospodarstva ter izvolili take volilce, katerim je v resnici mar za blagor svojih volilcev.

Spodnje-štajerske novice.

Volitve v okrajni zastop mariborški so se vršile tako, kakor je bilo pričakovati. Klerikalna stranka napenjala je vse moči, da bi spravila svoje kandidate v odbor, posluževala se je sredstev, kakoršnih se poslužujejo le tisti ljudje, ki imajo za svoje geslo pravilo: Cilj ali smoter posvečuje sredstva. Ta glasoviti izrek so si svoječasno vzeli jezuitje za svoje geslo in pravilo, in kaj vse so v tej smeri zlobnega učinili, o tem nam zgodovina v debelih knjigah pričuje. V tem smislu postopali so klerikalci tudi pri zadnjih volitvah v okrajni zastop mariborški. V dokaz temu priobčimo eno onih pisem, kakoršna so dobili volilni možje od mariborskega dohtarja Radoslava Pipuša. Pismo se besedno glasi:

„Maribor, dne 5. II. 1904. Blagorodni gospod župan! Mnogokrat sem že imel priložnost občevati z Vami. Vselej sem Vas spoznaval kot vrlega in poštenega moža in Vas kot takega tudi spoštoval. Znano pa mi je tudi, da imate radi mir z vsakomur in da se ne zamerite radi nikomur. Vem torej, da se tudi pri volitvi v okrajni zastop, ki se vrši v torek dne 9. svečana 1904, ne bi radi zamerili in imeli prepir z nemško stranko. Vem pa tudi, da bi se ne zamerili radi slovenski stranki, proti kateri kot rojen Slovenec itak ne morete lahko voliti. Zavoljo tega bi Vas kot prijatelj prosil, da dne 9. svečana 1904 sploh ne pridete k volitvi, ampak da ostanete doma, ali pa če Vas kdo nadleguje in se mu morete izogniti, da si napravite pravočasno kak drugi pot. Ker se udeležita volitve obe stranki, bode vsekako precej burno pri volitvi in tej praski se torej najložje izognete, ako sploh ne pridete k volitvi. Saj Vas nikdo ne more siliti, da bi šli volit. Upam, da mi bodete storili to uslugo. Jaz ne bodem pozabil na njo in pri priložnosti Vam tudi lahko storim kako uslugo. Sicer Vas vselej prav rad vidim,

vendar dne 9. svečana 1904 pri volitvi se ne bi rad srečal z Vami. S spoštovanjem udani R. Pipuš.“

Kaj rečete k tej vsiljivosti in predrznosti, dragi naprednjaki. To vendar že presega vse mere dostojnosti! Mož, ki je to pismo prejel, je značajan in vesten dolgoletni župan in zato ga je vsebina tega pisma tembolj iznenadila. Poslužil se je pošteno svoje volilne pravice ter volil po lastni pameti in prepričanju z n a p r e d n o s t r a n k o, ki si je postavila za svoje kandidate može, katerim se sme zaupati in ki so to zaupanje do sedaj tudi popolnoma opravičili in zaslužili. Zgoraj navedeno pismo jasno kaže, kakšna sredstva in pripomočke so poskusili klerikalci, da bi dosegli svoj namen ter dobili okraj v svoje roke. Prilizovanje, prigovarjanje in obljube niso nič pomagale, da bi spravili volilne može, ki imajo še kaj razuma in lastnega presodka, na svojo stran; volili so, kakor jim je kazala lastna pamet in prepričanje, vplivati se niso dali in tudi ne kratiti svojih volilnih pravic. Tako pa je tudi prav in pošteno, ker mož naj bode mož, ne pa otrok in strahotepec, ki se mora po poveljih drugih ravhati. Volilec.

Tatvina v pisarni za črno vojsko v domobranski vojašnici v Mariboru. V noči od 7. do 8. febr. je izginila iz imenovane pisarne Wertheimova škrijnica, v katerej je bilo shranjenih 550 kron. Dne 10. t. m. so škatljico našli v kleti iste vojašnice, pa bila je vlomljena in — prazna.

Klerikalna nestrpnost si je zbrala novo poštarico pri sv. Antonu v Slov. gor. za svojo žrtev, ker ona ne pusti, kakor njen prednik poštne pošiljatve pregledovati nepoklicanim osebam, temuč se strogo drži poštних predpisov, ki to naravnost prepovedujejo.

Valilni zavojčki o katerih smo v zadnjem listu pisali, naj se pravočasno naročijo, da se zamore vsem potrebam ustreči. Naslov je: Leopold Slawitsch, trgovec v Ptuj.

Shod vinorejcev. V našej zadnji številki utihotapila se je nam vsled neresničnega poročila neljuba pomota, ko smo naznanjali, da se vrši shod viničarjev dne 8. febr. v Gradcu, kar nam cenjeni čitatelji naj ne zamerijo. Poročamo pa tudi ob enem, da se bode vršil shod vinorejcev dne 6. in 7. marca t. l. v Mariboru, h kateremu so vsi vinorejci in prijatelji vinoreje uljudno povabljeni.

Iz zapora izpuščeni so bili vsled sklepa svetovalske zbornice okrožnega sodišča v Celju nekdanji brzojavni (telegrafski) paznik Jožef Walzer in njegova dva tovariša, ki so bili svoječasno obdolženi umora.

Ponesrečena nevesta. Dne 3. t. m. poročil se je Jakob Kranjc, posestnik na Cvenu pri Ljutomeru s svojo nevesto Frančiško. Po tamošnji šegi so se peljali gostovanjci popoldne na nevestin dom, kjer je pričakovalo novozaročenca več fantov, da bi ju pozdravili. Zastrelili so več možnarjev, toda k nesreči je prišla z voza stopivša nevesta enemu preblizu, in tako se je pripetilo, da jo je strel zadel v desno lice in desno oko in ji tam naredil hude opekline. Ker so baje te nesreče dotični strelec krivi,

naznanila jih je žandarmerija ces. kr. okrajno sodišču v Ljutomeru.

Zastrupljenja oproščena je bila dne 9. febr. varja t. l. od celjskega porotnega sodišča stara, omožena Marija Dečman iz Šmarja pri Jelencih. Z njenim možem sta kupila od Marije Perše hišo in ji v kupni pogodbi zagotovila prevzitek (stanovje) do smrti. Dečman je živela razuzdano (mož živ v Tirolskem) in vsled tega jo je Perše večkrat krevarila. Dne 21. junija l. l. je poslala Dečman svoji pretekarcu na njivo močno zabeljenih žgancev in Perše naglo umrla, ko je te jedi nekoliko povžila. Rekeno je, da jo je Dečman s primešano mišnico zastrupil, ker pa so ji to ni zamoglo dokazati, bila je od okrajnih rotnikov nekrivim spoznana in kazni oproščena.

Ponočni napad. Dne 4. februarja ob dveh urah traj je napadlo 7 možkih brata Janeza in Jožeta Friedauer iz Pobrežja pri Ptuj; z voznimi zrcami in z nožmi so ju težko ranili. Ker je Jožeta Friedauer naslednje jutro pogrešal 19 kron, je kvantificirano goče, da to ni bil samo napad, temuč tudi canonicus rop.

Pri Veliki nedelji tamošnji kaplan pridno pripravlja gledališčne predstave (teater) ter od gledalcev v 30 krajcarjev vstopnine pobira. Po igri pelje igralec v krčmo ter jih tam pozno v noč z vinom in cigarami pijačami traktira. Radovedni smo zvedeti, ali če še kaplanu pri tem kaj ostane? Nedeljanec.

Čudno zahtevanje v cerkvi. Dne 2. februarja t. l. bil je v Konjiški farni cerkvi krščanski nauk dekleta rožnavske bratovščine. H sklepu je vstopil K. Kumer od deklet še zahteval da naj mraz „litanije ničvrednih deklet“, in je v tem narekoval imena dvanajsterih deklet. Kar vendar tak okrutnež vsega ne dovoli?!

Imenovanje. Deželni odbor štajerski je gospod Aegida Raiz, profesorja na deželni gimnaziji v Ptuj v VIII. stopnjo državne službe povzdignil.

Najden mrlič. Dne 4. t. m. so našli v Puhliču otoku v Dravi mrliča, katerega je Drava priplavila. Pisma, katera so se pri njemu našla, glasila so na: Jakob Pest, rojen 1853, topilničar (Schmelzer) iz Jabote, okraj Wolfsberg na Koroškem. Ali se fgovoriti o zločinstvu ali nesreči, to še dosedaj dognano.

Dopisi.

Od Sv. Barbare v Halozah. Ces. kr. okrajno glavarstvo v Ptuj, dne 5. januarja 1904. S. 36.346. — Na postopanje gospoda dr. Augusta Plachky kot potrjenega zastopnika v priloženem merilu imenovanih strank, ki so prosile za uradno odmerjenje jim zaračunjenih cerkvenih pristojb spozna ces. kr. okrajno glavarstvo na podlagi pisma o cerkvenih pristojbinah od dne 7. maja 1874, a. zak. šte. 50, kakor je iz priloženega odmerila vidno, določiti, da je gospod župnik Murkovič v čajih šte. 1 in 15 cerkvene pristojbine prenizk